

הוצאת מים בכלי מהמקוה כדי לנקותו

שו"ע מ (ע"פ רא"ש ומרדכי): (ראה לעיל עמ' 13-14)

כלי שניקב בשוליו, אפילו כל שהוא, אינו חשוב כלי לפסול המקוה ... הילכך הרוצה לשאוב מים מהמקוה לנקותו, וירא שמא יחזרו מהכלי שמוציאין בו המים ג' לוגין למקוה, אחר שחסרו מ' סאה, ויפסלוהו, **יקוב הכלי** בשוליו כל שהוא, ואז לא יחשבו המים שבו שאובין.

רמ"א: (ראה לעיל עמ' 18)

לכתחלה - ... **לכתחלה יש להחמיר** לנקוב הכלי ששואבין בו [ש"ך: נהגו לנקבו ככונס משקה] ... **בדיעבד** - אם אין הכלי גדול כל כך שבודאי יפלו שם ג' לוגין שאובין, אלא שיש לחוש שמא נפלו בזה אחר זה וכיוצא בזה, אזלינן לקולא; דספיקא דג' לוגין שאובין הוי ספיקא דרבנן, ואין לחוש בדיעבד.

תוס' וסמ"ק כתבו דכשואבים את המקוה בכלים לנקותו אין לחוש אפילו אם נשתייר קצת מהמים במקוה ואפילו נפלו מהכלים ג' לוגין דמסתמא לא נפלו ג' לוגין משלשה כלים שמה שנופל מן הכלי אינו עולה כי אם מעט בכל פעם והוי כמו מד' או מה' כלים, וסיימו דמ"מ טוב לנקוב אותה למטה מחשש שמא יפלו ג' לוגין ויפסלוהו, **וכ"כ בתשובות לרמב"ן** דמן הסתם לא נפלו ג' לוגין מג' כלים אלא מיותר ואף אם תאמר שהוא ספק הוה ספיקא דרבנן לקולא דשאובה דרבנן.

מה הדין במעייין? (ראה לעיל עמ' 16 בחצי התחתון)

שו"ע טו, מ

פסק כשיטת **הר"מ והרא"ש ועוד** דמעייין אינו נפסל כלל במים שאובים.

ולכן **לא צריך לנקוב** הכלי ששואבין בו.

רמ"א מ

פסק דלכתחילה **יש להחמיר כמרדכי (בשם דעה אחת)** שמעייין כל שהוא (שאין בו מ' סאה) **כן נפסל** בג' לוגין מים שאובים.

ולכן **לכתחלה יש להחמיר לנקוב** הכלי ששואבין בו, אף במעייין, ואם לא עשו כן ושאובו בכלי שלם ונפלו שם שלשה לוגין שאובין ונפסלה המקוה ורוצין לנקותה ולהכשירה, אם אפשר לפקוק¹ נקבי הנביעה בקלות טוב להחמיר ולעשות כן; אבל אם יש טורח גדול בדבר, או בדיעבד שלא עשו כן, יש לסמוך אמקילין דסוברין דאין שאיבה פוסלת במעייין, כי כן עיקר.

¹ כתב הבי"ח דמותר לפקוק אפילו במטלנית המקבל טומאה, אפילו למאן דאוסר לקמן סעיף נ' שאני הכא שהסתימה אינו אלא לנגב המקוה, **דלא כט"ז** שסובר דמאן דאוסר בסעיף נ' אוסר גם כאן. (באר היטב)

מדוע נקב מועיל והרי מכל מקום בא ע"י אדם למקוה? (ראה לעיל עמ' 17 בחצי העליון)

הש"ך והט"ז הקשו מה מועיל הנקב שיקוב בתחתית הכלי, והרי מכל מקום בא ע"י אדם למקוה ובזה פוסל אפילו בלא כלי.

הש"ך תירץ דאם לא ניחא ליה שיפלו המים נחשב כממילא ואף ע"י אדם אינו פוסל, וע"כ הכא כיון ששואב המים מהמקוה ודאי **לא ניחא ליה** שיפלו המים למקוה וע"כ אינו פוסל.

אך הט"ז סובר דאף בלא ניחא ליה פוסל, ולכן **תירץ** דכל שניקב הכלי אין חשש מחמת שבא מידי אדם דכיון שהמים בכלי נשפכים תמיד ממנו לתוך המקוה דרך הנקב **אמרינן גוד אחית**² והוה כאילו לא הופסקו והוה חיבור וע"כ אין שם שאובים עליהם דכיון דלא הופסקו מעולם לא באו מעולם לכלל פסול.

והקשה הט"ז איך יעשה כל המקוה לכתחילה ע"י כלי זה, שהרי למרות שאין כאן בעיה של שאובים (כי אמרינן גוד אחית), הרי יש כאן בעיה שהמקוה לא נעשה בידי שמים ואנן בעינן דומיא דמעין בידי שמים (ראה לעיל עמ' 17). **ותירץ** דצריך לומר דמיירי שמביאם ע"י המשכה למקוה, ואע"ג דבהמשכה פוסל ברוב הני מילי בהמשכה בשאובים אבל הכא מדובר בהמשכה בלא שאובים ובזה מותר אפילו בהמשכת כל המקוה.

² ואף לרמב"ם והשו"ע בסעיף ס"ב דסבירא להו דלא אמרינן גוד אחית, יש לומר דזה דוקא בחסר המקוה ממי סאה ע"י טבילת הראשון שזהו איסור דאורייתא משא"כ כאן לענין שאוב דהוה מדרבנן עד רובא איכא למימר דמודו.